

Pytania i odpowiedzi: Rozporządzenie w sprawie opóźnień w płatnościach

Strasbourg, 12 września 2023 r.

1. Dlaczego Komisja proponuje nowe przepisy mające na celu zwalczanie opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych?

Komisja podejmuje dziś działania w celu zwalczania problemu opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych w Europie. Opóźnienia w płatnościach mają duży wpływ na MŚP. Jedna czwarta upadłości wynika z braku terminowego opłacenia faktur. Jedną z głównych przyczyn opóźnień w płatnościach jest asymetria siły przetargowej między dużym lub silniejszym klientem (dłużnikiem) a mniejszym dostawcą (wierzycielem). Często prowadzi to do sytuacji, w której dostawcy muszą akceptować nieuczciwe warunki płatności.

Aby rozwiązać ten problem, Komisja proponuje dziś nowe rozporządzenie w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach, które zmienia obowiązującą [dyrektywę z 2011 r.](#) Przegląd ten ma na celu zapewnienie sprawiedliwości w transakcjach handlowych, zwiększenie odporności MŚP i łańcuchów dostaw, wspieranie powszechniejszego korzystania z cyfryzacji i poprawę wiedzy finansowej przedsiębiorców.

2. W jaki sposób opóźnienia w płatnościach wpływają na przedsiębiorstwa i MŚP?

W UE średnio jedna na dwie faktury w transakcjach handlowych jest opłacana z opóźnieniem (lub w ogóle). Opóźnienia w płatnościach wzrastają w czasach kryzysu i zawirowań gospodarczych. MŚP, których działalność opiera się na regularnych i przewidywalnych przepływach pieniężnych, są bardziej narażone na ryzyko opóźnień w płatnościach i na ich szkodliwe skutki.

Opóźnienia w płatnościach powodują efekt domina, który prowadzi do jeszcze większych opóźnień. 70 proc. przedsiębiorstw w UE potwierdziło, że terminowość płatności pozwoliłaby im z kolei na terminowe opłacanie własnych dostawców.

Ogólnie rzecz biorąc, opóźnienia w płatnościach zmniejszają konkurencyjność przedsiębiorstw, zwiększając koszty finansowania i zmuszając przedsiębiorstwa do rezygnacji z atrakcyjnych możliwości biznesowych lub inwestycyjnych, na przykład inwestowania w transformację ekologiczną i cyfrową. Jednodniowe zmniejszenie opóźnień w płatnościach zwiększyłoby łączne przepływy pieniężne unijnych przedsiębiorstw o 0,9 proc. i pozwoliłoby im zaoszczędzić 158 mln euro w kosztach finansowania.

Opóźnienia w płatnościach zwiększają również ryzyko upadłości oraz zmniejszają zaufanie do rynku. Może to prowadzić do utraty miejsc pracy i zmniejszenia udziału MŚP w zamówieniach publicznych, co może negatywnie wpłynąć na świadczenie na rzecz społeczności podstawowych usług, takich jak opieka medyczna, transport publiczny, egzekwowanie prawa lub inne. Opóźnienia w płatnościach mają również poważny wpływ na źródła utrzymania i dobrostan małych przedsiębiorców.

3. Dlaczego Komisja postanowiła dokonać przeglądu obecnej dyrektywy w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach?

[W szeregu badań i ocen](#) przeprowadzonych przez Komisję od 2015 r., a także w rezolucji Parlamentu Europejskiego z 2019 r. oraz w opinii platformy ds. dostosowania się do wymogów przyszłości z 2021 r. stwierdzono, że obecne ramy prawne UE dotyczące zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych nie są odpowiednie do rozwiązania tego problemu. W analizach tych zidentyfikowano szereg głównych niedociągnięć w obowiązującej dyrektywie w sprawie opóźnień w płatnościach – w szczególności brak środków zapobiegawczych i skutecznego egzekwowania, a także łatwo dostępnych dla MŚP mechanizmów dochodzenia roszczeń. Ponadto zwrócono uwagę, że prawidłowe stosowanie dyrektywy jest utrudnione przez pewne niejasne pojęcia oraz brak maksymalnego terminu płatności w transakcjach między przedsiębiorstwami (B2B). Aby zaradzić tym niedociągnięciom, Komisja postanowiła dokonać przeglądu tych przepisów i przedstawia dziś nowy wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie opóźnień w płatnościach.

4. Jakie są najważniejsze nowości wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w porównaniu z obowiązującą dyrektywą w sprawie

zwalczania opóźnień w płatnościach?

Komisja proponuje zastąpienie obecnej dyrektywy rozporządzeniem. W przeciwieństwie do dyrektywy rozporządzenie jest bezpośrednio stosowane i ustanawia te same przepisy w całej UE, przynosząc tym samym korzyści zwłaszcza przedsiębiorstwom, które polegają na handlu transgranicznym w UE. Proponowane rozporządzenie przyznaje jednak państwom członkowskim pewną elastyczność, na przykład w odniesieniu do ustanawiania organów wykonawczych, mechanizmów alternatywnego rozstrzygania sporów (ADR), zapewniania szkoleń w zakresie zarządzania kredytami oraz umiejętności cyfrowych w dziedzinie finansów.

Ponadto wniosek wprowadza bardziej rygorystyczne i usprawnione środki mające na celu zapobieganie praktykom w zakresie opóźnień w płatnościach w postaci maksymalnych terminów płatności; zapewnia automatyczną wypłatę narosłych odsetek i rekompensat; ustanawia nowe środki egzekwowania i dochodzenia roszczeń w celu ochrony wierzycieli przed złymi płatnikami.

5. W jaki sposób nowe rozporządzenie zmienia terminy ustawowego limitu płatności?

Obecnie obowiązująca dyrektywa ustanawia 30-dniowy termin płatności w transakcjach B2B. Okres ten można jednak przedłużyć do 60 dni lub więcej jeżeli „nie będzie [to] rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela”. W praktyce brak efektywnego maksymalnego terminu płatności oraz niejasność w definicji pojęcia „rażąco nieuczciwy” w dyrektywie doprowadziły do sytuacji, w której na mniejszych wierzycieli często są nakładane terminy płatności wynoszące 120 dni lub więcej.

Nowy wniosek dotyczący rozporządzenia upraszcza obecnie obecne przepisy i wprowadza jednolity maksymalny termin płatności wynoszący 30 dni w odniesieniu do wszystkich transakcji handlowych, w tym transakcji B2B oraz transakcji między organami publicznymi a przedsiębiorstwami. Termin ten będzie taki sam w całej UE. Swoboda zawierania umów jest zachowana, ponieważ strony mogą negocjować każdy termin płatności, o ile nie przekracza on 30 dni. Wniosek nie ma wpływu na krótsze terminy płatności określone w przepisach krajowych, aby zapewnić pewność prawa. Dopuszcza jednak odstępstwo od obowiązującej [dyrektywy w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w sektorze rolno-spożywczym](#) w odniesieniu do dostaw produktów o długim terminie trwałości. Obecnie termin płatności za te produkty wynosi maksymalnie 60 dni. We wniosku skrócono ten termin do 30 dni. We wniosku zniesiono również obecne przedłużenie terminów płatności do 60 dni dla podmiotów publicznych świadczących opiekę zdrowotną oraz dla organów publicznych prowadzących działalność gospodarczą o charakterze przemysłowym lub handlowym jako przedsiębiorstwo publiczne. W przeciwieństwie do obecnej dyrektywy w sprawie opóźnień w płatnościach wniosek eliminuje również niejednoznaczne pojęcie „rażąco nieuczciwych” warunków umownych, zastępując je wykazem wyraźnie określonych nieuczciwych warunków i praktyk płatniczych.

W nowym rozporządzeniu po raz pierwszy proponuje się również ograniczenie procedur weryfikacji w celu potwierdzenia towarów i usług. Są one dozwolone tylko wtedy, gdy jest to konieczne ze względu na szczególny charakter umowy i nie mogą przekraczać 30 dni.

6. Jakie są nowe przepisy dotyczące płatności odsetek i rekompensat przez dłużników?

Nowe rozporządzenie ma na celu lepszą ochronę wierzycieli przed dłużnikami. W związku z tym w nowych przepisach proponuje się automatyczne i obowiązkowe wypłacanie odsetek do czasu spłaty długu. W przeciwieństwie do obecnej dyrektywy, zgodnie z nowym wnioskiem wierzyciel nie może zrzec się prawa do żądania odsetek za opóźnienia w płatnościach. Takie postanowienie umowne lub praktyka byłyby nieuczciwe, a tym samym nieważne.

Wierzyciel jest zatem zwolniony z obowiązku dochodzenia zapłaty odsetek, które stają się automatycznym zobowiązaniem dłużników w momencie opóźnienia płatności. Stopa odsetek za zwłokę jest o 8 proc. wyższa od stóp referencyjnych EBC. Dla państw członkowskich, których walutą nie jest euro, kurs referencyjny ustala krajowy bank centralny. Ponadto nowe przepisy podnoszą wysokość zryczałtowanej rekompensaty z 40 euro (lub równowartości) do 50 euro (lub równowartości) za transakcję handlową uiszczoną z opóźnieniem.

7. W jaki sposób nowe rozporządzenie poprawia egzekwowanie przepisów?

Nowy wniosek ustanawia środki egzekwowania i dochodzenia roszczeń w celu ochrony wierzycieli przed złymi płatnikami. Zgodnie z nowym wnioskiem państwa członkowskie mają ustanowić organy egzekwowania prawa w celu monitorowania i zapewnienia stosowania przepisów. Organy te będą uprawnione do przyjmowania skarg, wszczynania dochodzeń i nakładania sankcji wobec spóźnionych płatników, które są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Ponadto państwa członkowskie powinny promować dobrowolne stosowanie alternatywnych metod rozstrzygania sporów (ADR) w celu zachowania stosunków umownych między dłużnikiem a wierzycielem i zapewnienia szybkiego rozstrzygnięcia sporu dotyczącego płatności między stronami, przy jednoczesnym zapewnieniu

właściwego wdrożenia przepisów.

Nowe rozporządzenie zapewnia również lepszą ochronę podwykonawców w publicznych robotach budowlanych, którzy są szczególnie narażeni na opóźnienia w płatnościach, zapewniając organom publicznym uprawnienia do sprawdzania, czy płatności są faktycznie przekazywane przez głównego wykonawcę na rzecz podwykonawców.

8. W jaki sposób oczekuje się, że niniejszy wniosek przyniesie korzyści przedsiębiorstwom, a w szczególności MŚP?

Terminowość płatności jest najszybszą, najprostszą i najskuteczniejszą formą finansowania MŚP. Niniejszy wniosek ma na celu zapewnienie, aby płynność trafiła do gospodarki realnej i bezpośrednio w ręce przedsiębiorstw i MŚP. Zmniejszenie opóźnień w płatnościach powoduje wzrost łącznych przepływów pieniężnych średnio o około 0,9 proc. za każdy dzień skrócenia okresu płatności.

Niniejszy wniosek ustanawia silniejsze ramy, które usprawniają przepisy w całej UE, eliminują niejasności, uprawniają MŚP do dochodzenia swoich praw związanych z opóźnieniem płatności oraz tworzą mechanizmy egzekwowania i dochodzenia roszczeń w celu zapewnienia przestrzegania przepisów. W rezultacie „ciężar” związany z ściganiem dłużników jest znacznie ograniczony.

Płacąc terminowo, przedsiębiorstwa zaoszczędzą każdego roku co najmniej pięć osobodni, które obecnie tracą na ściganie dłużników, co stanowi 340,2 mln roboczogodzin, czyli prawie 9 mld euro dla całej gospodarki UE. Ten czas i pieniądze mogłyby być zamiast tego wykorzystywane przez właściciela przedsiębiorstwa w sposób bardziej wydajny, np. na zdobywanie nowych umiejętności, inwestowanie w przedsiębiorstwo, rekrutację pracowników lub rozszerzenie działalności. Skrócenie czasu płatności, szacowane na 35 proc., uwolni przepływ środków pieniężnych i zwiększy przewidywalność płatności. Mniejsze podmioty rynkowe będą mniej narażone na nieuczciwe warunki płatności. Ustanowienie mechanizmów ADR umożliwiłoby przedsiębiorstwom zaoszczędzenie co najmniej 27 mln euro rocznie w unikniętych sprawach sądowych, przy jednoczesnym zachowaniu relacji biznesowych z klientami. Wyniki te ostatecznie zwiększają zaufanie do rynku.

9. Czy wniosek stwarza nowe obciążenia administracyjne dla MŚP i organów publicznych? Co z innymi kosztami?

Wniosek nie nakłada żadnych nowych wymogów w zakresie sprawozdawczości ani na przedsiębiorstwa, ani na organy publiczne. Większość kosztów, które mają wpływ na wszystkie przedsiębiorstwa, to koszty jednorazowe. Obejmują one aktualizację standardowych faktur w celu uwzględnienia nowych terminów płatności oraz dostosowane rekompensaty, szacowane na 243 mln euro w całej UE. Koszty powtarzające się ponoszą jednak głównie dłużnicy, którzy obecnie dokonują płatności z opóźnieniem, w formie automatycznych płatności odsetek i (podwyższonych) rekompensat, potencjalnych grzywien administracyjnych oraz utraty bezprawnego kredytu, gdy są zmuszeni do zapłaty w terminie. Kosztów tych można jednak całkowicie uniknąć, gdy dłużnicy przestrzegają przepisów i płacą terminowo.

Koszty ponoszone przez organy publiczne są ograniczone i proporcjonalne. Organ publiczne musiałyby ponieść pewne koszty związane z wyznaczeniem i prowadzeniem organów wykonawczych i mediacyjnych, ale koszty te zostałyby w zadowalający sposób zrekompensowane przez ogólne korzyści wynikające z poprawy dyscypliny płatności. Na przykład spodziewane ogólne zmniejszenie opóźnień w płatnościach oznacza mniejszą liczbę bankructw i związanych z tym kosztów (w tym nieopłaconych podatków i składek na ubezpieczenia społeczne) dla skarbu państwa. Ponadto organy publiczne również korzystają z dostępu do alternatywnych metod rozwiązywania sporów: bezpośrednio, gdy chcą rozwiązać spór z dostawcą i pośrednio poprzez ulgę dla systemu sprawiedliwości.

10. W jaki sposób umiejętności i cyfryzacja mogą poprawić wyniki w zakresie płatności zgodnie z niniejszym wnioskiem?

Lepsza znajomość mechanizmów zarządzania kredytami, narzędzi płatniczych, w tym narzędzi cyfrowych, a także lepsza wiedza finansowa, może znacznie poprawić zdolność MŚP do unikania nieuczciwie wynegocjowanych terminów płatności i rozwiązywania problemu opóźnień w płatnościach ze strony dłużników. W tym celu niniejszy wniosek przewiduje udostępnianie MŚP przez państwa członkowskie szkoleń w zakresie zarządzania kredytami i szkoleń finansowych.

11. Jaki jest wpływ wniosku na konkurencyjność międzynarodową?

Opóźnienia w płatnościach są problemem ogólnoświatowym. Szacuje się, że 10 proc. faktur wystawionych w ramach transakcji handlowych na całym świecie nie zostało spłaconych w terminie (lub odpisywanych jako nieściągalne zadłużenie), co kosztowało gospodarkę światową 1 bln USD rocznie. Wiele krajów partnerskich UE, takich jak Kanada, Stany Zjednoczone, Turcja, Japonia, Nowa Zelandia, Australia i Wielka Brytania, nakłada już przepisy dotyczące opóźnień w płatnościach. W

związku z tym ryzyko, że w transakcjach międzynarodowych przedsiębiorstwa obchodziłyby przepisy UE, systematycznie odwołując się do przepisów spoza UE, jest ograniczone.

12. Kiedy zaczną obowiązywać nowe przepisy?

Po przyjęciu przez Parlament Europejski i Radę nowe przepisy zaczną obowiązywać rok po wejściu w życie rozporządzenia, aby umożliwić właściwym podmiotom (np. organom publicznym, przedsiębiorstwom) podjęcie niezbędnych kroków w celu zapewnienia zgodności z tymi przepisami. Należy zauważyć, że transakcje handlowe zawierane po dacie rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia podlegają przepisom rozporządzenia, również w przypadku, gdy podstawowa umowa została zawarta przed tą datą.

13. W jaki sposób monitorowane będzie wdrażanie przepisów i postępy?

Rozporządzenie zobowiązuje Komisję do złożenia sprawozdania z wykonania rozporządzenia w ciągu czterech lat od jego wejścia w życie. Będzie to uzupełnieniem rocznych sprawozdań z własnej inicjatywy i danych zgromadzonych w niektórych państwach członkowskich na temat wyników ich organów publicznych w zakresie płatności.

Ponadto oczekuje się, że [unijne obserwatorium opóźnień w płatnościach](#), uruchomione w 2022 r., będzie odgrywać coraz większą rolę w gromadzeniu, monitorowaniu i rozpowszechnianiu informacji na temat wyników w zakresie płatności w transakcjach handlowych.

Dalsze informacje

[Komunikat prasowy na temat pakietu pomocy dla MŚP](#)

[Pytania i odpowiedzi dotyczące pakietu pomocy dla MŚP](#)

[Zestawienie informacji na temat pakietu pomocy dla MŚP](#)

[Zestawienie informacji na temat rozporządzenia w sprawie opóźnień w płatnościach](#)

[Pytania i odpowiedzi dotyczące systemu opodatkowania siedziby zarządu dla MŚP](#)

[Zestawienie informacji dotyczące systemu opodatkowania siedziby zarządu dla MŚP](#)

[Komunikat w sprawie środków pomocowych dla MŚP](#)

[Rozporządzenie w sprawie opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych](#)

[Dyrektywa w sprawie uproszczeń podatkowych dla MŚP](#)

[Sprawozdanie z wdrażania rozporządzenia w sprawie platform i przedsiębiorstw](#)

[Sprawozdanie z wdrażania rozporządzenia w sprawie jednolitego portalu cyfrowego](#)

QANDA/23/4412

Kontakty z mediami:

[Sonya GOSPODINOVA](#) (+32 2 296 69 53)

[Ana MARTINEZ SANJURJO](#) (+32 2 29 63066)

Zapytania od obywateli: Serwis [Europe Direct](#) – tel. [[00 800 67 89 10 11](#)] lub [e-mail](#)